

Briselē, 2.7.2019.
COM(2019) 287 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

**par programmas euro aizsardzībai pret viltošanu “Perikls 2020” īstenošanu un
rezultātiem 2018. gadā**

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par programmas euro aizsardzībai pret viltošanu “Perikls 2020” īstenošanu un rezultātiem 2018. gadā

1. Vispārīgie jautājumi

Programma “Perikls 2020” (turpmāk tekstā “Programma”) ir apmaiņas, atbalsta un mācību programma euro aizsardzībai pret viltošanu. Tā aizstāj 2001. gadā izveidoto programmu “Perikls”, kas darbojās no 2002. gada līdz 2013. gadam. Programma tika izveidota ar **Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 11. marta Regulu (ES) Nr. 331/2014**¹. Ar **Padomes 2015. gada 11. maija Regulu (ES) 2015/768**² tās piemērošana tika attiecināta arī uz neiesaistītajām dalībvalstīm. Regulā (ES) Nr. 331/2014 ir noteikts, ka Programma būs spēkā līdz 2020. gada 31. decembrim. **Regulas** 13. panta 3. punktā Komisijai ir noteikta prasība katru gadu sniegt Eiropas Parlamentam un Padomei informāciju par Programmas rezultātiem. Ar šo gada ziņojumu minētā prasība tiek izpildīta attiecībā uz 2018. gadu.

2. 2018. gada darba programma

a. Gada darba programmas īstenošana 2018. gadā

Programmas īstenošanai 2018. gadā atvēlētais gada budžets bija 1 055 100 EUR, ko piešķirā no Eiropas Savienības 2018. gada vispārējā budžeta pozīcijas 01.020400. Kopumā 2018. gadā tika piešķirti 993 388,74 EUR. Programmu īsteno ar līdzfinansētiem pasākumiem (dotācijas), ko rīko dalībvalstu kompetentās iestādes, un ar “Komisijas pasākumiem”, ko tieši rīko Komisija. Lai papildinātu dalībvalstu pasākumus, 2018. gadā 167 199,89 EUR tika pārvirzīti no dotāciju budžeta uz Komisijas pasākumu budžetu.

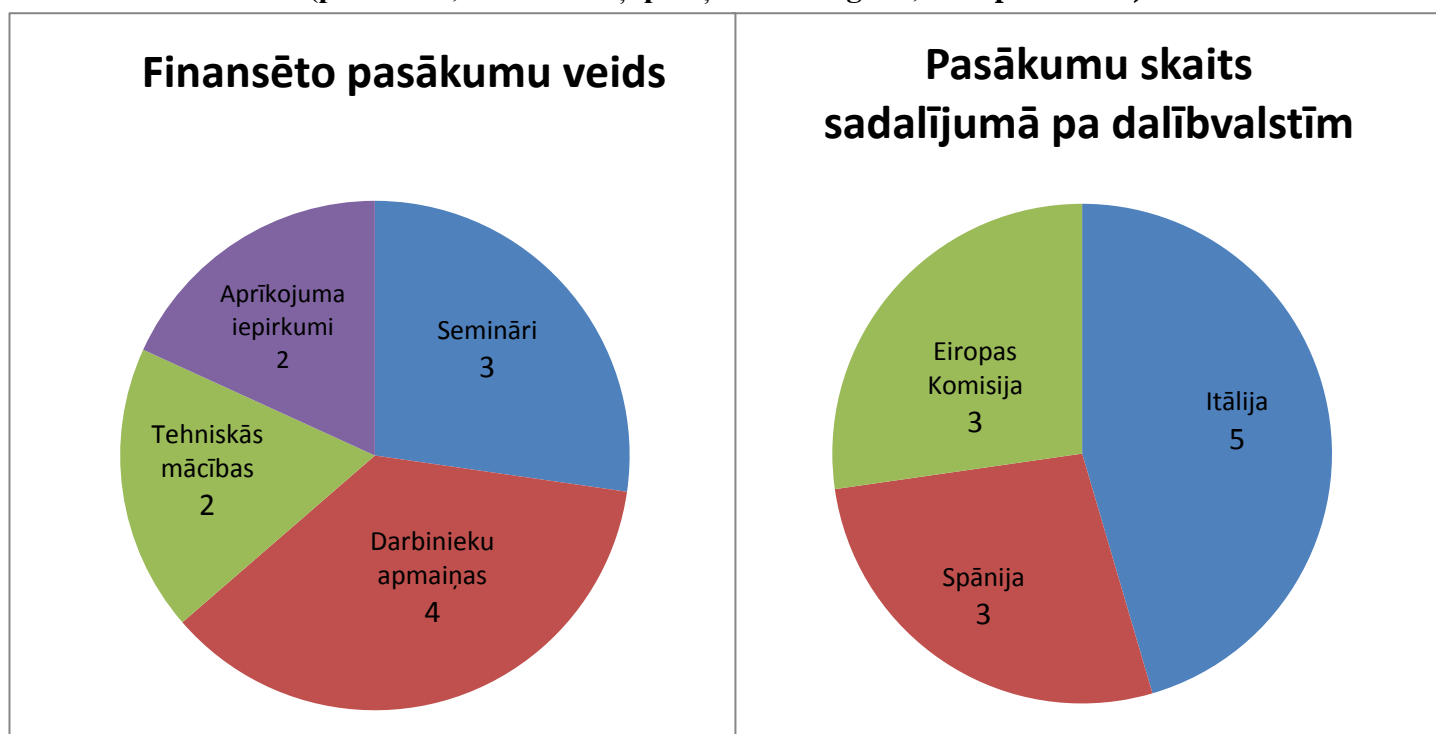
Programmas īstenošanā atspoguļojās dalībvalstu un Komisijas apņemšanās aizsargāt euro pret viltošanu. Ekspertu grupas euro viltošanas jautājumos (*ECEG*) sanāksmēs noritējušo diskusiju par daudzgadu stratēģiju rezultātā 2018. gadā bija iespējams piešķirt 94,15 % no kopējiem budžeta līdzekļiem. Programmas ietvaros 2018. gadā kopumā tika finansēti 11 projekti³. Atbildot uz dalībvalstu kompetento iestāžu iesniegtajiem pieteikumiem, kopumā tika sekmīgi piešķirtas astoņas dotācijas. Šis rādītājs ir mazāks nekā 2017. gadā, kad tika piešķirtas desmit dotācijas. Tika finansēti arī trīs Komisijas pasākumi (tikpat finansēja arī iepriekšējā gadā). 2018. gadā tika īstenoti pieci pasākumi, bet seši pasākumi tiek/tiks īstenoti 2019. gadā un vēlāk.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 331/2014, ar ko izveido apmaiņas, atbalsta un mācību programmu euro aizsardzībai pret viltošanu (programmu “Perikls 2020”) (OV L 103, 5.4.2014., 1. lpp.). Ar minēto regulu tika atcelti Padomes Lēmumi 2001/923/EK, 2006/75/EK un 2006/849/EK.

² Padomes 2015. gada 11. maija Regula (ES) 2015/768, ar kuru Regulas (ES) Nr. 331/2014, ar ko izveido apmaiņas, atbalsta un mācību programmu euro aizsardzībai pret viltošanu (programmu “Perikls 2020”), piemērošanu attiecina arī uz neiesaistītajām dalībvalstīm (OV L 121, 14.5.2015., 1. lpp.).

³ Visaptverošs pārskats par programmas “Perikls” pasākumiem, kam līdzekļi piešķirti 2018. gadā, ir sniegts I pielikumā.

I un II diagramma. Finansēto pasākumu veids un pasākumu skaits sadalījumā pa dalībvalstīm (pasākumi, kam līdzekļi piešķirti 2018. gadā, sk. I pielikumu)⁴

Programmas ietvaros 2018. gadā pieteikumus iesniedza divas dalībvalstis, proti, Itālija un Spānija. Tas liecina par to, ka valstis, kuras euro viltošana skar visvairāk, programmas “Perikls” līdzekļus izmanto biežāk. To centieni uzlabo euro aizsardzību, kas ir izdevīga visām pārējām eurozonas dalībvalstīm.

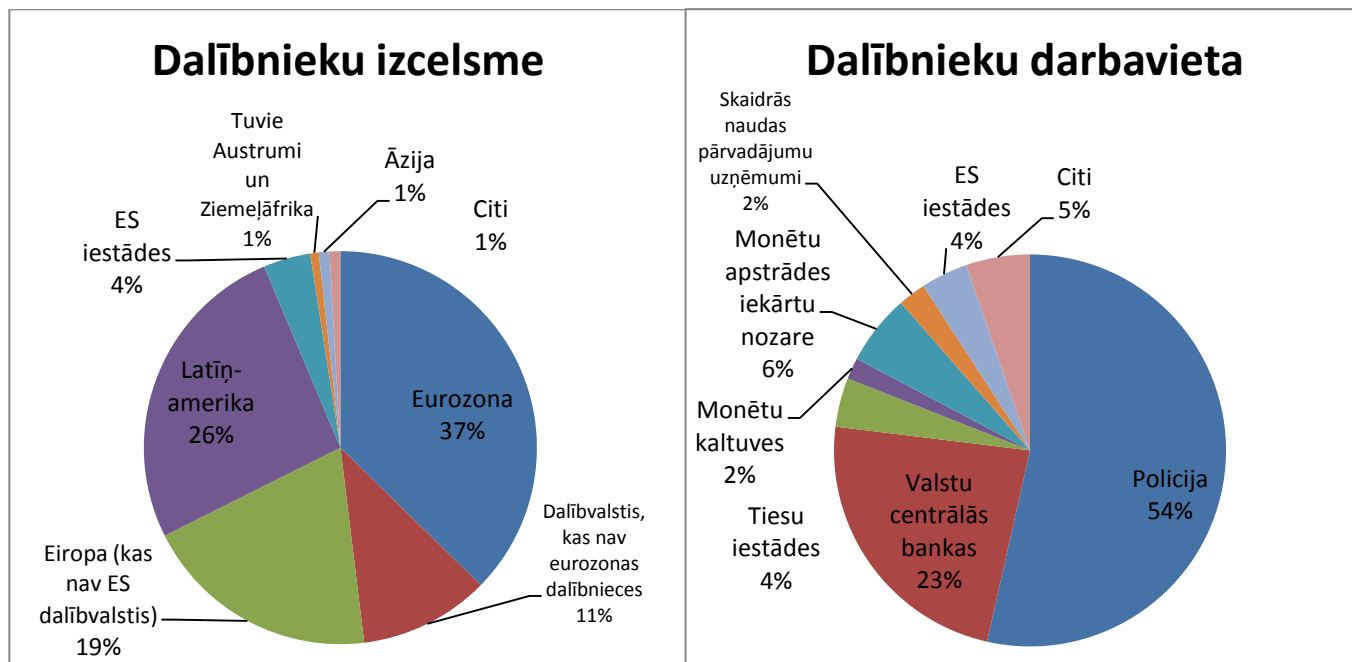
2018. gadā līdzekļi tika piešķirti vairākiem pasākumiem, proti, trim semināriem/konferencēm, divām tehniskajām mācībām, četrām darbinieku apmaiņām un diviem aprīkojuma iepirkumiem. Jāatzīmē samērā lielais darbinieku apmaiņu skaits, kas ir rentabls pasākums, kurš paredzēts salīdzinoši lielai auditorijai, tādējādi veicinot zinātniskās apmaiņu un palielinot iespēju izveidot viendabīgu sistēmu euro aizsardzībai pret viltošanu. Turklāt vēl divu tāda aprīkojuma iepirkumu īstenošana, kas paredzēts trešo valstu iestādēm, apstiprina šā pasākuma — kā programmai “Perikls 2020” atbilstīga pasākuma — ieviešanas panākumus. Pasākumi notiek⁵ gan ES, gan ārpus tās atkarībā no konkrētajām vajadzībām, kas saistītas ar euro aizsardzību pret viltošanu. Jau kopš Programmas pirmsākumiem ir tikusi stiprināta tās reģionālā pieeja, īstenojot pasākumus, kas saistīti ar īpaši augsta riska pasaules reģioniem. Īpaša uzmanība tiek pievērsta Latīņamerikai (divi Spānijas rīkoti pasākumi un viens Komisijas pasākums) un Dienvidaustrumeiropai (četri Itālijas rīkoti pasākumi).

⁴ Visi dati attiecas gan uz 2018. gadā īstenotiem pasākumiem, gan uz pasākumiem, ko īsteno/īsteno pēc 2018. gada.

⁵ Daži pasākumi vēl tiek īstenoti 2019. gadā.

III un IV diagrammā ir atainots Programmas dalībnieku sadalījums pēc izcelsmes un darbavietas.

III un IV diagramma. Dalībnieku izcelsme un dalībnieku darbavieta⁶ (pasākumi, kam līdzekļi piešķirti 2018. gadā, sk. I pielikumu)⁷

Ir aplēsts, ka pasākumos, kam līdzekļi tika piešķirti 2018. gadā, piedalījās 568 eksperti.

Dalībnieki ir no 58 valstīm. Lielākā daļa apmācāmo (67 %) ir dalībnieki no Eiropas: 37 % ir no eurozonas dalībvalstīm, 19 % — no Eiropas valstīm, kas nav ES dalībvalstis, bet 11 % — no dalībvalstīm, kas nav eurozonas dalībnieces; 26 % apmācāmo ir no Latīņamerikas, un šis rādītājs ir būtiski pieaudzis salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu⁸. Visbeidzot, 1 % ir no Tuvajiem Austrumiem un Ziemeļāfrikas un 1 % — no Āzijas.

Attiecībā uz dalībnieku darbavietu jānorāda, ka 54 % no visiem dalībniekiem pārstāv policijas spēkus. Tik liels pārsvars ir vērojams tāpēc, ka policijas iestādes ir pirmās, kas dodas cīņā pret euro viltošanu, un policijas darbinieki ir gan izmeklētāji, gan tehniskais personāls.

Pārējās dalībnieku kategorijas veido 46 % no kopuma, kas ir mazāk nekā iepriekšējā gadā (58 %). Būtiskais centrālo banku darbinieku īpatsvars ir palicis gandrīz nemainīgā līmenī (23 %), kā arī ir saglabāties tiesu iestāžu darbinieku īpatsvars (4 %). Īpaši jānorāda tas, ka iesaistījās dalībnieki no monētu kaltuvēm (2 %), finanšu ministrijām (1 %) un skaidrās naudas pārvadājumu uzņēmumiem (2 %), tādējādi atspoguļojot visas dalībnieku darbavietas. Visbeidzot, pateicoties Komisijas pasākuma “*Second meeting of the Platform 1210*” īstenošanai, jau trešo gadu pēc kārtas piedalījās daudz pārstāvju no monētu apstrādes iekārtu

⁶ Kategorijā “Citi” cita starpā ietilpst Interpols, valstu ministriju un pārstāvniecību darbinieki, kā arī akadēmisko iestāžu darbinieki.

⁷ Visi dati attiecas gan uz 2018. gadā īstenotiem pasākumiem, gan uz pasākumiem, ko īsteno/īsteno pēc 2018. gada.

⁸ Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par programmas euro aizsardzībai pret viltošanu “Perikls 2020” īstenošanu un rezultātiem 2017. gadā (COM/2018/581 final).

(MAI) nozares (6 %), un tas liecina, ka privātais sektors ir būtiska ieinteresētā puse cīņā pret viltošanu.

Tādējādi var secināt, ka Programmas īstenošanā tiek ievērota Programmas starptautiskā un daudznozaru dimensija, kā prasīts Regulā (ES) Nr. 331/2014.

b. 2018. gada darba programmā noteikto pasākumu pārskats

Visaptverošs pārskats par programmas “Perikls” pasākumiem, kas paredzēti 2018. gada darba programmā, ir sniegts I pielikumā. Turpmāk ir izklāstīti būtiskākie pasākumi.

Reģionālā starptautiskā sadarbība Dienvidaustrumeiropā

Programmas īstenošanas gaitā 2018. gadā izdevās saglabāt un papildus nostiprināt spēcīgu reģionālo starptautisko sadarbību Dienvidaustrumeiropā. Viens no 2018. gada būtiskajiem pasākumiem bija UCAMP organizētā konference “*A community strategy to protect the euro in the Mediterranean Area*”, kas notika Serbijā 2018. gadā. Pasākumā piedalījās septiņas Dienvidaustrumeiropas valstis un Francija, un tas bija sekmīgs, uzturot efektīvu ekspertu tīklu vienā no īpaši augsta riska reģioniem attiecībā uz euro viltošanu. Pēc šā pasākuma tika parakstīti trīs administratīvās sadarbības nolīgumi par euro monētu aizsardzību starp Eiropas Komisiju un attiecīgi Serbiju, Melnkalni un Kosovu (ANO DPR 1244). Turklāt Itālijas UCIFM organizēja tāda aprīkojuma iepirkumu, ko izmantos specializētas viltojumu novēršanas iestādes, lai aizsargātu euro pret viltošanu un apmācītu policiju, un Melnkalnes valsts banka.

Reģionālā starptautiskā sadarbība Latīņamerikā

Programmas īstenošanas gaitā izdevās saglabāt un papildus nostiprināt spēcīgu reģionālo starptautisko sadarbību Latīņamerikā:

- Spānijas BIBE 2018. gadā Panamā organizēja mācību kursu “*Training course on money counterfeiting for experts from Latin American countries*”, kurā piedalījās iestādes no 18 Latīņamerikas valstīm, veicinot pasākumus, kas paredzēti, lai aizsargātu eiro pret viltošanu Latīņamerikas valstīs, kurās varētu pastāvēt šāds risks. Ar šo pasākumu tika atbalstīta valūtas viltošanas novēršanai paredzēto valstu centrālo biroju (VCB) izveide un darbība iesaistītajās valstīs. Pamatojoties uz iepriekšējām tāda paša veida mācībām, Argentīna izveidoja šādu VCB;
- Spānijas BIBE īstenoja tāda aprīkojuma iepirkumu, ko izmanto iepriekš minētā jaunizveidotā Argentīnas valsts centrālā biroja viltojumu novēršanas speciālisti, lai aizsargātu euro pret viltošanu.
- Komisija 2019. gadā Medeljinā, Kolumbijā īstēnos savas divgadīgās tehniskās un taktiskās mācības, orientējoties uz Kolumbijas tiesībaizsardzības un tiesu iestādēm.

3. 2018. gadā īstenotie pasākumi, kam līdzekļi piešķirti no iepriekšējo Programmas periodu budžeta

2018. gadā tika īstenoti desmit pasākumi, kam līdzekļi tika piešķirti no iepriekšējo Programmas periodu budžeta⁹. Astoņus no šiem pasākumiem ierosināja dalībvalstu, konkrētāk, Francijas, Spānijas, Portugāles, Rumānijas, Austrijas, Horvātijas un Itālijas, kompetentās valsts iestādes, un divus — Komisija. Pasākumi ietvēra trīs seminārus, vienu tehnisko apmācību, četras darbinieku apmaiņas, vienu aprīkojuma iepirkumu un vienu pētījumu. Īpaša uzmanība tika pievērsta tādiem reģioniem kā Dienvidaustrumeiropa, Ķīna un Latīņamerika, kā arī tādiem tematiem kā tumšais tīkls un euro monētu autentiskuma noteikšana. Turpmāk ir izklāstīti būtiskākie pasākumi.

Reģionālā starptautiskā sadarbība Dienvidaustrumeiropā

2018. gadā tika īstenoti vairāki programmas “Perikls 2020” pasākumi, kas bija vērsti uz to, lai sekmētu un uzturētu ciešu sadarbību starp kompetentajām valstu iestādēm Dienvidaustrumeiropā. Tas ietvēra darbinieku apmaiņas pasākumus, ko attiecīgi organizēja Rumānijas un Itālijas policijas iestādes, Rumānijas policijas iestādēm izveidojot un uzturot sadarbību ar valstīm Austrumbalkānu un Melnās jūras reģionā, tostarp Turciju, Moldovu un Ukrainu. Turklāt Horvātijas Valsts bankas organizētajā konferencē “3rd Balkan Network Conference” piedalījās pārstāvji no valsts bankām un reģiona komercbankām un tika atbalstīta agrīna brīdinājuma sistēmas darbība un informācijas apmaiņa starp iesaistītajām valstīm.

Reģionālā starptautiskā sadarbība Latīņamerikā

Pieminot programmas “Perikls 2020” pasākumu īstenošanu 2018. gadā, var izcelt arī spēcīgas reģionālās starptautiskās sadarbības nostiprināšanu Latīņamerikā. Portugāles *Polícia Judiciária* iekļāva Brazīlijas kompetento iestāžu dalību savā darbinieku apmaiņas pasākumā. Spānijas *BIBE* daudzpusīgās pieejas rezultātā reģionā tika īstenota mācību konference, darbinieku apmaiņa un aprīkojuma iepirkums, tādējādi nodrošinot daudzu Latīņamerikas dalībnieku iesaistīšanos no vairākām šā reģiona valstīm.

Internets / tumšais tīkls: konference “ICIT Darknet Investigation — Protection of the Euro”

Vairāki pasākumi, kas īstenoti 2018. gadā, bija veltīti interneta / tumšā tīkla radītajam apdraudējumam cīņā pret viltošanu un pievērsās izmeklēšanas metožu iedarbīgumam un vajadzībai pēc saskaņotas reakcijas uz šo apdraudējumu. Proti, konference “ICIT Darknet Investigation — Protection of the Euro” bija pilnībā veltīta šim tematam un pulcēja kopā šīs jomas tiesu un policijas ekspertus no 19 valstīm. Konferencē tika sniegti vairāki ieteikumi, piemēram, norādīts uz vajadzību izveidot reģionālo speciālistu tīklu, lai veiktu izmeklējumus attiecībā uz tumšo tīklu, un izstrādāt paraugprakses rokasgrāmatu tiesībsardzības mērķiem.

⁹Visaptverošs pārskats par 2018. gadā īstenotajiem programmas “Perikls” pasākumiem, kam līdzekļi tika piešķirti no programmas “Perikls 2020” iepriekšējo periodu budžeta, ir sniegts II pielikumā.

4. Secinājums un turpmākā rīcība

Programma “Perikls 2020” joprojām ir svarīgs un efektīvs rīks cīņā pret viltošanu. Programma ir pamats pētījumu atbalstam, sadarbības turpināšanai un pilnveidošanai, kā arī paraugprakses apmaiņai starp visiem cīņā pret euro viltošanu iesaistītajiem dalībniekiem.

Komisija pastāvīgi informē Ekspertu grupas euro viltošanas jautājumos (*ECEG*) ekspertus par Programmas ietvaros atbalstīto pasākumu rezultātiem. 2018. gadā notika trīs *ECEG* sanāksmes. Programma ir ļoti labi saskaņota ar citām attiecīgām Savienības līmeņa programmām un pasākumiem un tos lielā mērā papildina, jo ir veltīta tikai konkrēta organizētās noziedzības veida, proti, euro viltošanas, novēršanai un apkarošanai un pievēršas tikai šim jautājumam. Tas attiecas uz ***Tehniskās palīdzības un informācijas apmaiņas (TAIEX)*** instrumentu, ko visbiežāk izmanto pievienošanās sarunu atbalstam, un Iekšējās drošības fonda komponentu “Policija”¹⁰, kas attiecas uz noziedzības novēršanu un apkarošanu kopumā.

Ņemot vērā ieteikumu atjaunot Programmu pēc 2020. gada un tās pierādīto efektivitāti, kas uzsvērtā programmas “Perikls 2020” puslaika izvērtējumā¹¹, kā arī pozitīvo atbalstu no ieinteresētajām personām, piemēram, dalībvalstīm, ECB un Eiropola, Komisija nākamās daudzgadu finanšu shēmas ietvaros ir pieņēmusi priekšlikumu turpināt Programmu pēc 2020. gada kā programmu “Perikls IV”¹². Padome 2018. gada 19. decembrī pieņēma daļēju vispārējo pieeju. Padomes atbalstošā pieeja atspoguļo plašo atbalstu Komisijas priekšlikumam par programmu “Perikls IV”. Eiropas Parlamentā 2019. gada 4. februārī *LIBE* komiteja vienprātīgi pieņēma nostāju attiecībā uz Komisijas priekšlikumu par programmu “Perikls IV”, izsakot atbalstu Programmas turpināšanai.

Pamatojoties uz Programmas īstenošanas rezultātiem un *ECEG* apspriesto jauno draudu pastāvīgo analīzi, 2019. gadam ir noteiktas šādas prioritātes¹³:

- atbalstīt pasākumus, kuru mērķis ir uzlabot sadarbību starp tām dalībvalstīm, kuras īpaši skar viltojumu ražošana un izplatīšana;
- uzlabot sadarbību ar to trešo valstu iestādēm, attiecībā uz kurām ir aizdomas vai pierādījumi par to, ka tajās notiek viltotu euro ražošana;
- uzturēt efektīvu sistēmu euro aizsardzībai Dienvidaustrumeiropā;
- aktuālas norises: euro monētu drošības elementi, Regulas (ES) Nr. 1210/2010 par euro monētu autentiskuma noteikšanu un rīkošanos ar apgrozībai nederīgām euro monētām īstenošana, viltojumu un augstas kvalitātes komponentu izplatīšana internetā, atbalsts VCB izveidei/nostiprināšanai.

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 513/2014 (2014. gada 16. aprīlis), ar ko kā daļu no Iekšējās drošības fonda izveido finansiālā atbalsta instrumentu policijas sadarbībai, noziedzības novēršanai un apkarošanai un krāpju pārvarēšanai un atceļ Padomes Lēmumu 2007/125/TI (OV L 150, 20.5.2014., 93. lpp.).

¹¹ Programmas puslaika izvērtējumu veica neatkarīgs līgumslēdzējs, pamatojoties uz Regulas (ES) Nr. 331/2014 13. panta 4. punktu. Komisija 2017. gada 6. decembrī pieņēma paziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei par Programmas puslaika izvērtējuma rezultātiem (COM(2017) 741), kurā tā piekrīt secinājumam, ka Programma būtu jāturpina līdz tās parastajam beigu termiņam 2020. gadā, atbalsta Programmas turpināšanu pēc 2020. gada, ņemot vērā tās Eiropas pievienoto vērtību, tās ilgtermiņa ietekmi un ilgtspēju, un piekrīt izvērtējumā paustajam novērtējumam par Programmas turpināšanu pēc 2020. gada patstāvīgas programmas statusā (Paziņojums COM(2017) 741 *final* — Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par apmaiņas, atbalsta un mācību programmas euro aizsardzībai pret viltošanu (“Perikls 2020”) puslaika izvērtējumu, 2017. gada 6. decembris).

¹² Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULAI, ar ko izveido apmaiņas, atbalsta un mācību programmu euro aizsardzībai pret viltošanu (programmu “Perikls IV”) laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam (COM/2018/369 *final*, 2018/0194 (COD)) un priekšlikums PADOMES REGULAI, ar ko uz neiesaistītajām dalībvalstīm attiecina Regulas (ES) Nr. .../2018, ar ko izveido apmaiņas, atbalsta un mācību programmu euro aizsardzībai pret viltošanu, piemērošanu 2021.–2027. gadam (programma “Perikls IV”) (COM/2018/371 *final*, 2018/0219 (APP)).

¹³ Programmas 2019. gada prioritātes ir būtiska daļa no gada darba programmas, kas ir pievienota Komisijas 2019. gada 2. februāra Lēmumam C(2019) 806 *final* par programmas “Perikls 2020” 2019. gada darba programmas pieņemšanu.